

Sandoyggjin á odda

Smábørnini ganga nú regluliga til tannlækna

—Verður ansað eftir tonnunum frá 20 mánaðar aldri, verður hetta vundið innaftur við sunnari tonnnum, tá børnini koma í skúlaaldur, sigur Torstein Holm, tannlækni.

Síðan august mánað 1988 hevur Sandoyggjin gingið á odda innan smábarnatannrøkt.

—Kommunurnar her eru gingnar við til, at børnini skulu ganga regluliga til tannlækna frá 20 mánaða aldri. Hetta er ein tenasta kommunurnar gera fyri borgararnar og tað er alt rós vert, sigur Torstein Holm.

—Úrslitið siggja vit longu. Børnini í dag, sum eru fimm ára gomul, hava næstan øll feilfríar tenn. Okkara uppgáva er at ansa eftir tonnnum áðrenn hol kemur á. Vit skulu gera fyrirbyggjandi arbeiðið, heldur enn umvælandi, sigur Torstein Holm.

NÝGGJ LÓG

Í 1986 fingur fœ-

oyingar eina nýggja lóg, sum tryggjaði øllum børnum í skúlaaldri, frá fyrsta flokki til sjeýnda, regluliga tannlæknavitjan.

—Kommunurnar halda hesa lóg og tær fara longu. Tað er ikki óvanligt, at børn byrja at ganga til tannlækna eitt ár áðrenn skúlaaldur, og fleiri kommunur lata eisini børnini í framhaldsdeildini fáa ókeypis atgongd til tannlækna. Hetta er væl meir enn lógin ásetur, sigur Jakku Heinesen, formaður fyri Tannlækna-felagnum.

—Okkara mál er nú at fáa lógina broytta, frá bert at fevna um børn í skúlaaldri, til eisini at fevna um smábarnatannrøkt. Vit hava handað landstýrinum eitt uppskot

og kommunufelagið hevur tað eisini um hendur. Tað eru jú kommunurnar, sum skulu gjaldað gildið, sigur Jakku Heinesen.

EFTIRBÁTAR

Føroysku tannlækarnir fara í framtíðini at skráseta allar tannsjúkur, men longu nú hava vit tøl, sum ikki boða frá góðum.

—Samanbera vit við Danmark, so kunnu vit útfra teimum tølum, sum eru tøk, siga at føroysk børn í skúlaaldri hava tær til triggjar ferðir so nógv hol í tonnnum. Hetta eru óhugnalig tøl. Og eg ivist lítið í, at smábarnatannrøktin er ein av orsökunum, sigur Torstein Holm.

—Norðanlondini, un-

dantikið Island, hava øll smábarnatannrøkt. Í Danmark byrjaði henda longu í 1976. Vit kunnu eisini samanbera við Sønderborg í Danmark. Har hava 90 prosent av børnunum feilfríar tenn, tá tey koma í skúlaaldur, sigur Torstein Holm.

FRAMTÍÐIN UTTAL HOL

—Málið hjá okkum má vera, at børnini í framtíðini ongi hol hava. Hugsu vit um fíggarliga spurningin, so er tíðum nógv at gera við børn, sum fyrst koma til tannlækna um skúlaaldur, sigur Torstein Holm.

—Er fyrst hol komið á eina tonn, so er hon skødd. Um eini fimtan ár, so skal plomban takast úr

aftur. Holið verður víðkað eitt sindur og nýggj fylling verður gjørd. Ein tonn uttan hol skal bert reinsast.

—Eg plagi at samanlíka hetta við ein bil. Tí her kenna fólk kostnaðin. Tað nyttar lítið at fara at røkja ein bil, tá hann er byrjaður at rusta og hol er komið á lakkid. 2/3 av arbeiðinum hjá føroysku tannlæknum er at bora og fylla tenn.

—At reinsa tennirnar kostar 150 krónur. Er hol á, tá verður talan um heilt aðrar upphæddir. Tí vinna kommunurnar í seinna enda munandi, um børnini sleppa til tannlækna, tá tey eru 20 mánaðar gomul, sigur Torstein Holm.

—Danir hava nú havt smábarnatannrøkt seinastu

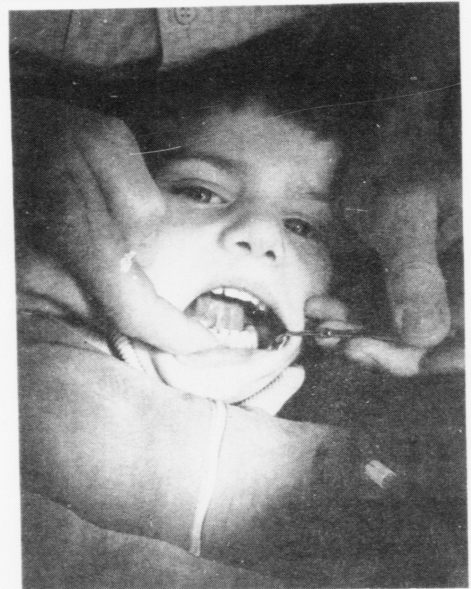
Smábarnatannrøkt in fer at spara kommununum pening í framtíðini. Mynd: Kalmar

14 árin. Úrslitið er heilt greitt, tannlækna ganga arbeiðsleysir, tí karius er nærum horvin. Í Føroyum er gongdin enn tann mótsætta, sigur hann.

—Tað er umráðandi, at børnini læra at busta tenn longu frá at mjólkatenirnar koma undan. Hetta skal gerast ein dagligur vani. Mín roynd er, at so leingi børnini ganga í skúla, so busta tey tennirnar, tá kann tannlækni og lærarar hava eyguni við teimum. Men tá tey koma úr skúlanum, so leggja fleiri av at røkja tennirnar regluliga. Tey ganga heldur ikki regluliga til tannlækna. Og vit kunnu siga, at samfelagsvirðir fara fyri skeyti. Tannrøktin í barnaárum fer tá fyri skeyti, sigur Torstein Holm.

—Vit kunnu siga, at stór framstig eru gjørd seinastu 20 árin, men enn eru vit efturbátar. Tó er tað hugaligt, at kommunurnar hava gingið á odda og givið játtan til at fara útum lógarásett-u tannrøktina frá 7-14 ár, sigur Torstein Holm.

iústinus

Torstein Holm fegnast um, at kommunurnar í Sandoynni vilja fígga smábarnatannrøktina. Her liggur ein litil skopunningur á beinkinum. Mynd: Kalmar

Ársaðalfundur

í P/f Sosialinum verður í Húsinum á Argjum mikudagin 16. januar, kl. 19.00. Skrá sambært lógum felagsins.

NEVNDIN